

TROŠARINE - OPOREZIVANJE PREMIJE OSIGURANJA OD AUTOMOBILSKE ODGOVORNOSTI

Mijić, Ante

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:853714>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-21**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**TROŠARINE – OPOREZIVANJE PREMIJE
OSIGURANJA OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI**

Mentor:

mr. sc. Renko Letnić

Student:

Ante Mijić

Split, rujan 2018.

SADRŽAJ:

1. UVOD	4
1.1. Definiranje problema istraživanja	4
1.2. Ciljevi rada	5
1.3. Metode rada	5
1.4. Struktura (sadržaj) rada	5
2. POVIJESNI RAZVOJ POREZA	7
2.1. Definicija poreza	7
2.2. Oporezivanje kroz povijest: od antike do modernih vremena	8
3. POREZNI SUSTAV HRVATSKE	12
3.1. Pojmovno određenje poreznog sustava	12
3.2. Principi poreznog sustava – načela oporezivanja	13
3.3. Elementi poreznog sustava Republike Hrvatske	15
3.4. Reforma poreznog sustava	18
4. TROŠARINE I POSEBNI POREZI	20
4.1. Pojmovno određenje trošarina	20
4.2. Razlozi uvođenja trošarina	21
5. ZAKONSKA REGULATIVA	23
5.1. Opći porezni zakon	23
5.2. Zakon o trošarinama i Pravilnik o trošarinama	24
5.3. Zakon o posebnom porezu na motorna vozila	25
5.4. Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića	26
6. OSIGURANJE OD AUTOMOBILSKE ODGOVORNOSTI	27
6.1. Tumačenje zakonske regulative koja tretira problematiku osiguranja od automobilske odgovornosti	27
6.2. Porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti	29
6.3. Komparativni prikaz stopa poreza na premije osiguranja od automobilske odgovornosti u odabranim zemljama Europske unije	36
7. ZAKLJUČAK	38
Literatura	40
SAŽETAK	42
SUMMARY	43

Prilozi.....	44
Popis slika.....	46
Popis tablica	46

1. UVOD

U uvodnom će se dijelu opisati problem istraživanja i ciljevi rada te detaljnije obrazložiti metode koje će se pri izradi završnog rada koristiti. Ukratko će se definirati i struktura rada.

1.1. Definiranje problema istraživanja

Trošarine predstavljaju poseban oblik poreza i u Republici su Hrvatsku kao takve uvedene još 1993. godine, kada je započela sveobuhvatna porezna reforma u okviru donošenja Zakona o porezu na dohodak i Zakona o porezu na dobit. U tom je smislu navedene godine najprije uvedena trošarina na kavu, a godinu kasnije i na ostalih šest proizvoda, a to su: naftni derivati, duhanske preradevine, pivo, alkohol, bezalkoholna pića i automobili. Potom su u narednim periodima trošarine proširene i na ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove, a koncem 1999. godine uvedena je i trošarina na luksuzne proizvode.¹

U današnje je vrijeme porezni sustav Republike Hrvatske usklađen sa smjernicama Europske unije, a pravni temelji uključuju: Ustav Republike Hrvatske, Opći porezni zakon te ostale zakone koji pojedinačno reguliraju porezni sustav.²

Porezni sustav Republike Hrvatske organiziran je klasifikacijom u nekoliko glavnih kategorija, a to su: državni porezi, županijski porezi, gradski, odnosno općinski porezi, zajednički porezi, porezi na dobitke od igara na sreću i naknade na priređivanje igara na sreću, naknada za priređivanje nagradnih igara.³

Posebni porezi i trošarine nalaze se u kategoriji državnih poreza i prihod su državnog proračuna, a unutar njih mogu se izdvojiti porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila. Slijedom navedenog, problem istraživanja predstavlja oporezivanje premije osiguranja od automobilske odgovornosti.

---

¹ Kesner-Škreb, M. (1999). Trošarine. *Financijska praksa*, 23(6), str. 765-767.

² Bogovac, J. (2014). *Porezni sustav RH (kratki pregled)*. Zagreb: Pravni fakultet.

³ Ministarstvo financija: porezna uprava. (n.d.). *Porezni sustav Republike Hrvatske*. [Mrežno]. Raspoloživo na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/naslovna_tablica_psrh.aspx [21.7.2018.]

1.2. Ciljevi rada

Budući da je trošarinsko oporezivanje premije osiguranja od automobilske odgovornosti zakonski regulirano krovnim Općim poreznim zakonom te ostalim zakonskim i podzakonskim aktima o kojima će više biti govora u narednim poglavljima ovog završnog rada, cilj rada jest istražiti trošarinsko oporezivanje premije osiguranja od automobilske odgovornosti te utvrditi u kojoj je mjeri ono usklađeno sa standardima Europske unije. Naime, očekuje se da će analiza zakonskih i podzakonskih akata koji tretiraju prethodno navedenu problematiku rada poreznu politiku na razini Europske unije ukazati na trenutno stanje u Republici Hrvatskoj, ali i usklađenost s direktivama i standardima Europske unije.

1.3. Metode rada

U ovom će se završnom radu koristiti sljedeće metode rada: metoda deskripcije, metoda komparacije, metoda analize, metoda sinteze. Metoda deskripcije koristit će se u inicijalnoj fazi izrade završnog rada te u praktičnom dijelu također budući u smislu formiranja teorijskog dijela na osnovu opisivanja ustroja poreznog sustava Republike Hrvatske s posebnim osvrtom na trošarine, odnosno premiju osiguranja od automobilske odgovornosti. Metodom deskripcije također će se opisati i do kojih se rezultata došlo prilikom analize dostupnih stručnih radova te zakonskih i podzakonskih akata. Metodom komparacije usporedit će se sličnosti, odnosno eventualne razlike trošarinskog oporezivanja premije od automobilske odgovornosti na razini Europske unije. Metodom analize izvršit će se analiza poreznog sustava Republike Hrvatske, posebno se fokusirajući na trošarine, tj. oporezivanje premije osiguranja od automobilske odgovornosti, ali i direktive i smjernice koji tretiraju istu problematiku na razini Europske unije. Metodom sinteze povezat će se rezultati istraživanja u posljednjem, zaključnom dijelu završnog rada na temelju čega će se oblikovati ujedno i završna misao.

1.4. Struktura (sadržaj) rada

Ovaj završni rad podijeljen je na teorijski i praktični dio. U teorijskom će se dijelu rada, nakon uvoda, ukratko prikazati povijesni razvoj poreza uzimajući u obzir i širi kontekst. Nakon toga će prikazati porezni sustav Republike Hrvatske u okviru kojeg će se razmatrati pravni temelji te klasifikacija poreza. U praktičnom dijelu rada, odnosno u četvrtom će se poglavlju prikazati trošarine i posebni porezi, dok će u petom poglavlju naglasak biti na zakonskoj regulativi koji

se odnose na trošarine, a posebno na oporezivanje premije osiguranja od automobilske odgovornosti. U šestom poglavlju preciznije će se analizirati osiguranje od automobilske odgovornosti uzimajući u obzir stanje u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji te će se napraviti komparativna analiza. U zaključnom dijelu rada iznijet će se ukratko najvažnije postavke teorijskog i praktičnog dijela rada. Nakon toga prikazat će se sva korištena literatura, uključujući i izvore s Interneta, a potom i popis slika i tablica.

2. POVIJESNI RAZVOJ POREZA

2.1. Definicija poreza

Porezi se definiraju kao prisilna davanja koja građani plaćaju državi i za to ne dobivaju protunaknadu. U suvremenim su državama porezi svakako najvažniji izvor državnih prihoda. Od ostalih državnih prihoda razlikuju se u činjenici da se prikupljaju na osnovu prisile i kao takvi ne odražavaju protunaknadu za određenu državnu uslugu. Poreze u pravilu nameću najčešće državne i lokalne vlasti, ali je to kroz povijest činila i Crkva. Porezi su prikupljeni najčešće zbog: podmirivanja javnih potreba kao što su plaćanje vojske ili policije, financiranja obrazovnoga sustava, izgradnje cesta i vodovoda, isplaćivanja mirovina ili pomoći za nezaposlene i siromašne.⁴

Na globalnoj razini porezi se definiraju kao obvezni novčani doprinos državnom prihodu koji procjenjuje i nameće vlada države pri čemu se terete aktivnosti, dohodak, imovina i sl. pojedinaca ili organizacija, odnosno poreznih obveznika,⁵ odnosno obvezni doprinos državnom prihodu koji je vlada naplatila na prihode radnika i poslovnu dobit ili na trošak nekih dobara, usluga i transakcija.⁶ Marković i Karačić definiraju poreze kao „*davanje realnih dobara (novca i rjeđe roba) državi i drugim javnopravnim tijelima radi zadovoljavanja javnih potreba od strane javne vlasti koji se ubiru na temelju jednostranog utvrđenog načina i u jednostrano utvrđenim iznosima prema nekom općem zakonu*“.⁷

Treba naglasiti da nema jedinstvene definicije poreza, nego postoje brojne varijacije na temu. Preciznije rečeno, razlog tome leži u povijesnom razvoju poreza, koji će biti prikazan u sljedećoj tematskoj jedinici, međutim ono što je zajedničko svim definicijama jest da poreze promatraju kao prisilna i općenita davanja od strane pravnih i fizičkih osoba bez izravne protučinidbe, a prihodi od poreza slijevaju se u državni proračun.⁸

---

⁴ Hrvatska enciklopedija. (n.d.). *Porezi*. [Mrežno]. Raspoloživo na: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49530> [21.7.2018.]

⁵ Business Dictionary. (n.d.). *Tax*. [Mrežno]. Raspoloživo na: <http://www.businessdictionary.com/definition/tax.html> [22.7.2018.]

⁶ English Oxford Living Dictionaries. (n.d.). *Tax*. [Mrežno]. Raspoloživo na: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/tax> [22.7.2018.]

⁷ Marković, B., & Karačić, D. (2017). *Porezni sustav RH (nastavni materijali)*. Osijek: Ekonomski fakultet, str.2.

⁸ Nikolić, N. (1999). *Počela javnog financiranja*. Split: Ekonomski fakultet, str. 76-77.

Međutim, treba razlikovati poreze od upravnih pristojbi i kazni i korisničkih naknada. Unatoč tome što upravne pristojbe i kazne te korisničke naknade mogu poslužiti u svrhu prikupljanja državnih prihoda, primjerice doprinosi za zdravstveno i mirovinsko osiguranje, zapošljavanje i tome slično u pravilu se percipiraju kao porezi zato što su prisilne naravi. Osim toga, može se reći da nema izravne veze između njihova plaćanja i usluge osiguranja od strane države. Temeljna svrha poreza očituje se u prikupljanju prihoda kako bi se financirali rashodi i na taj način realizirali ciljevi fiskalne politike. Štoviše, oni se primjenjuju i kao instrument različitih ekonomskih politika, pri čemu utječu na: raspodjelu dohotka, veći stupanj zaposlenosti i stabilnost cijena.⁹

Prema tome, može se zaključiti da su porezi izvor prihoda državnog proračuna. Svi porezni obveznici dužni su plaćati poreze onako kako to zakonska regulativa nalaže, o čemu će kasnije biti riječi, što znači da plaćanje poreza nije izbor nego prisila. Jedan od glavnih razloga postojanja poreza jest pokrivanje rashoda, a njih nameću državne, odnosno lokalne vlasti.

Najpoznatija teorija u kontekstu poreza jest Keynesova teorija. Polazišna točka teorije jest uplitanje države i njena uloga u gospodarstvu. Teorija pretpostavlja da u cikličkim gospodarskim kretanjima zbog psiholoških zakona dolazi do sklonosti štednji, a onaj dio koji se ne štedi kanalizira se u proizvodnju i ulaganja. Iz tih razloga dolazi do smanjenja potrošnje te kao posljedica toga i do smanjenja proizvodnje i dohotka. Uloga poreza u tom je smislu utjecati na sklonost štednje na način da potiču potrošnju, zaposlenost i sl. Postkeynesijanske teorije opravdanost uvođenja poreza vide u povećanju poreza radi ograničenja potrošnje i investicija u periodu rasta te smanjenju poreza u doba kriza.¹⁰

2.2. Oporezivanje kroz povijest: od antike do modernih vremena

Povijesno gledano, porezi su se pojavili još u starom Egiptu dok se na čelu države nalazila dinastija Ptolomejevića (305. – 30. g. pr. Kr.). Porez se u to vrijeme zvao glavarina. U robnom gospodarstvu vladari su prikupljali ljetinu i tako vršili oporezivanje. U antičkoj Grčkoj poreze su plaćali isključivo robovi i stranci, dok se u antičkom Rimu pravilo plaćanja poreza, odnosno glavarine u počecima odnosilo na sve građane, a u doba uspona Rimskog Carstva takva se

---

⁹ Hrvatska enciklopedija. (n.d.). *Porezi*. [Mrežno]. Raspoloživo na: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49530> [21.7.2018.]

¹⁰ Nikolić, N. (1999), op. cit., str. 78.

praksa napustila uslijed stjecanja velikog bogatstva provođenjem imperijalističke politike. Porezi na zemlju i nasljedstvo, a potom i porezi na žito i sol uvedeni su već u 1. st. pr. Kr.¹¹

Štoviše, rani rimski oblici oporezivanja uključivali su poreze na potrošnju, carinske pristojbe i određene izravne poreze. Glavni porez u Rimu (*lat. tributum*) plaćali su građani. U kasnijim je periodima zbog potrebe za dodatnim prihodima oporezivanje obuhvaćalo i nekretnine. U vrijeme Julija Cezara uveden je opći porez na promet (*lat. centesima rerum venalium*), čija je stopa iznosila 1%. Rimske su se provincije oslanjale na svoje prihode od glavarine i zemljišnog poreza. Potonji se sastojao u početku od fiksnih obveza bez obzira na plodnost zemlje, kao što je bio slučaj u Perziji i Egiptu, ali kasnije je zemljišni porez izmijenjen kako bi se postigla određena korespondencija s plodnosti zemlje ili se alternativno prikupljala desetina. Rim je također imao porez na nasljedstvo od 5%, kasnije 10%, s tim da je bliža rodbina pokojnika bila izuzeta plaćanja poreza. Dugotrajno prikupljanje poreza bilo je prepušteno posrednicima.¹²

U srednjovjekovnom razdoblju porezi su se plaćali vladarima, plemićima i Crkvi, a u to su vrijeme najpoznatiji bili: porezi na zemlju, porezi na nasljedstvo, glavarine, različite pristojbe i naknade, porezi na promet određenim vrstama dobara.¹³

To je bilo vrijeme kada su izravni porezi po važnosti preupstili prvo mjesto neizravnim porezima. Od neizravnih se poreza mogu izdvojiti tranzitne pristojbe, ujedno i najvažniji neizravni porez, a odnosile su se na naknadu za robu koja je prolazila kroz određenu zemlju. Drugi važni neizravni porez u srednjovjekovlju su bile tržišne pristojbe. U gradovima je obveza plaćanja poreza obuhvaćala sve stanovnike. Teret poreza na određenu hranu i piće namjeravao se raspodijeliti između potrošača te proizvođača i obrtnika. Već u kasnim razdobljima srednjovjekovlja pojavilo se uvođenje izravnih poreza, a prvi su u tome bili njemački i talijanski gradovi. Neki od izravnih poreza uključivali su glavne poreze za siromašne i poreze na dobit, pa čak i jedan vid poreza na dohodak za bogate. Zemljišni porezi i porezi na nekretnine postupno su se povećavali.¹⁴

---

¹¹ Hrvatska enciklopedija. (n.d.). *Porezi*. [Mrežno]. Raspoloživo na: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49530> [21.7.2018.]

¹² McClure, C. E., Cox, M. S., & Neumark, F. (2016). *Taxation*. [Mrežno]. Raspoloživo na: <https://www.britannica.com/topic/taxation> [23.7.2018.]

¹³ Hrvatska enciklopedija. (n.d.). *Porezi*. [Mrežno]. Raspoloživo na: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49530> [21.7.2018.]

¹⁴ McClure, C. E., Cox, M. S., & Neumark, F. (2016). *Taxation*. [Mrežno]. Raspoloživo na: <https://www.britannica.com/topic/taxation> [23.7.2018.]

Sukladno tome, može se zaključiti da porezi kao nameti nisu suvremena novina. Oni su se javili još u doba starih civilizacija i njima su se punile državne blagajne. Čak su postojali posrednici koji su u ime države prikupljali poreze. Dioba poreza na izravne i neizravne karakteristična je za srednjovjekovno razdoblje. Porezni obveznici bili su svi stanovnici gradova, a porez se plaćao vladarima, plemstvu i Crkvi.

S padom feudalizma i stvaranja jakih centraliziranih država ojačalo je oslanjanje na prihode od vlastite imovine vladara te od poreza na zemlju, kao i na prihode od prometa različitim dobrima za široku potrošnju. To je bilo vrijeme kada se po prvi put u povijesti pojavio otpor prema porezima na potrošnju. Naime, prevladavalo je mišljenje da porezi kao takvi više opterećuju siromašne nego bogate. Krajem 19. st. sve se veća pozornost posvetila uspostavi pravednog oporezivanja i izdašnosti poreznoga sustava. Upravo je to bio period kada su se zaista pojavili porezi na dohodak.¹⁵

Prema tome, porezi su bili glavni predmet političkih polemika tijekom povijesti, i to ne samo u trenucima kad su bili značajan dio nacionalnog dohotka, nego čak i ranije. Kao primjer mogu se navesti dvije situacije. Jedna se odnosi na pobunu američkih kolonija protiv Velike Britanije. Kolonije su se pobunile jer nisu željele plaćati poreze koje im je nametnuo britanski parlament u kojem oni nisu imali zastupnika. Takvi su događaji doveli do američkog rata za nezavisnost. Drugi se događaj odnosi na izbijanje francuske revolucije 1789., kada se pojavilo nejednako porezno opterećenje.¹⁶

Osim toga, različiti stručnjaci slažu se s konstatacijom da su ratovi utjecali na poreze mnogo više nego što su porezi utjecali na revolucije. Tu tvrdnju argumentiraju činjenicom da su mnogi porezi bili u službi privremenih ratnih mjera. U tom se smislu mogu izdvojiti porez na dohodak i porez na promet. Nadalje, način zadržavanja poreza na dohodak bio je zamišljen kao ratna inovacija u Francuskoj, SAD-u i Velikoj Britaniji.¹⁷

U suvremenom društvu postoji niz vrsta poreza, o kojima će kasnije biti riječ. Općenito govoreći, u suvremenim tržišnim uvjetima porezi mogu utjecati na ponašanje gospodarskih subjekata. U sadašnje se vrijeme naglasak stavlja na učinke oporezivanja na potrošnju, ponudu rada, štednju i investiranje. U tom svjetlu potrebno je razjasniti tko snosi teret poreza, pri čemu

---

¹⁵ Hrvatska enciklopedija. (n.d.). *Porezi*. [Mrežno]. Raspoloživo na: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49530> [21.7.2018.]

¹⁶ McClure, C. E., Cox, M. S., & Neumark, F. (2016). *Taxation*. [Mrežno]. Raspoloživo na: <https://www.britannica.com/topic/taxation> [23.7.2018.]

¹⁷ Isto.

se razlikuju zakonska i ekonomska porezna incidencija. Prvi pojam odnosi se na to koja osoba, treba platiti porez, dok se drugi pojam veže uz činjenicu tko uistinu snosi teret poreza.¹⁸

Razvoj oporezivanja u novije je vrijeme praćen ograničavanjem moći suverena u smislu samovoljnog utjecanja na postupak oporezivanja, a to je rezultiralo prebacivanjem odgovornosti na parlamentarna tijela država. Razina većine poreza znatno je porasla, a takvo stanje prati i omjer poreznih prihoda u odnosu na nacionalni dohodak. Porezi se danas prikupljaju u novcu, a ne u robi kao nekad, te ih procjenjuju i naplaćuju državni službenici. Za razliku od situacija u prošlosti, danas se oslanjanje na carine i trošarine minimiziralo, što znači da se oslanja više na poreze na promet i druge opće poreze na potrošnju. Apsolutna i relativna težina izravnog osobnog oporezivanja u porastu je u većini razvijenih zemalja, pri čemu se sve više naglašavaju razine PDV-a i poreza na plaće. Krajem 20. stoljeća širenje e-trgovine stvorilo je ozbiljne izazove za administraciju PDV-a, poreza na dohodak i poreza na promet. Porezna se administracija našla pred problemima kao što su: anonimnost kupaca i prodavača, mogućnost obavljanja poslova s *offshore* poreznih utočišta te činjenica da porezne vlasti ne mogu pratiti tok digitaliziranih proizvoda ili intelektualnog vlasništva, uključujući i neprepoznatljive novčane tokove.¹⁹

U suvremenim poreznim sustavima najveće prihode donose: opći porez na promet, porez na dohodak, porez na plaće i porez na imovinu. U prošlom se stoljeću velik dio fiskalne centralizacije reflektirao i u vrstama poreza. Mnoge su zemlje doživjele veću decentralizaciju vlade i posljedičnu decentralizaciju ovlasti oporezivanja subnacionalnim vladama. Zagovornici decentralizacije i njoj vide priliku za veću fiskalnu autonomiju i odgovornost jer su u porezne politike uključene i države i općine, odnosno regije.²⁰

---

¹⁸ Hrvatska enciklopedija. (n.d.). *Porezi*. [Mrežno]. Raspoloživo na: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49530> [21.7.2018.]

¹⁹ McClure, C. E., Cox, M. S., & Neumark, F. (2016). *Taxation*. [Mrežno]. Raspoloživo na: <https://www.britannica.com/topic/taxation> [23.7.2018.]

²⁰ Isto.

3. POREZNI SUSTAV HRVATSKE

3.1. Pojmovno određenje poreznog sustava

Porezni sustav predstavlja ukupnost poreza koji funkcioniraju u određenoj državi i nije jedinstven na globalnoj razini. To implicira da se razlikuje od države do države. Kako će koja država urediti vlastiti porezni sustav ovisi o nekoliko faktora, od kojih se mogu izdvojiti: ustavni poredak u državi, (de)centralizacija poreznog sustava, površina teritorija države, broj stanovnika i gustoća naseljenosti, demografska struktura, veličina javnog sektora i ekonomske integracije.²¹

Ovim se faktorima mogu pridodati još i: gospodarska razvijenost države, dohodak po stanovniku, stupanj nezaposlenosti, politički ustroj države, kadrovska struktura, opremljenost porezne uprave itd.²²

Porezni sustav svake države ne može vječno trajati, što indicira na njegovu podložnost promjenama. Izmjenama zakona nastoji se postići efikasnije i jednostavnije ubiranje poreza, a to znači da svi zainteresirani moraju biti suglasni s tim.²³

Suvremeni se porezni sustav nalazi danas pred nizom zahtjeva. Postavlja se pitanje nužnosti harmonizacije poreza, odnosno unifikacije i usklađivanja poreznih propisa. Nadalje, pojavile su se i nedoumice oko toga treba li se ili ne treba država miješati u kreiranje poreznog sustava. Smanjenje poreznog opterećenja kao još jedan gorući problem povlači za sobom i pitanje pronalaska što je moguće više poreznih obveznika. Također, nameće se i pitanje jednostavnosti oporezivanja, davanje prednosti oporezivanja potrošnje nad oporezivanjem dohotka, pravednosti prilikom oporezivanja itd.²⁴

Prema tome, može se zaključiti da u svijetu ne postoje dvije države koje imaju potpuno isti sustav oporezivanja, što potvrđuje tezu da se porezni sustavi razlikuju među državama. Prilikom kreiranja poreznog sustava svaka država vodi računa o nacionalnim specifičnostima, ali npr. zemlje članice Europske unije rukovode se unutarnjim specifičnostima i smjericama Europske unije. Danas je porezni sustav svake države izložen nizu zahtjeva, a od država se očekuje da te izazove riješe na najbolji mogući način uvažavajući zakonske okvire.

---

²¹ Marković, B., & Karačić, D. (2017). *Porezni sustav RH (nastavni materijali)*. Osijek: Ekonomski fakultet.

²² Vlaić, D. (2017). Najznačajnije izmjene hrvatskog poreznog sustava. *Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku* (1-2), str. 141-156.

²³ Isto.

²⁴ Marković, B., & Karačić, D. (2017). *Porezni sustav RH (nastavni materijali)*. Osijek: Ekonomski fakultet.

3.2. Principi poreznog sustava – načela oporezivanja

Načela oporezivanja predstavljaju formalne smjernice koje su općeprihvaćene. U teoriji bi se one trebale uzeti u obzir prilikom prijedloga, rasprava i provedbi određenih zakona. Prvu kategorizaciju načela oporezivanja predložio je Adam Smith 1776. u svojoj knjizi *Bogatstvo naroda*. Njegova kategorizacija do danas je ostala iznimno značajna u kontekstu načela oporezivanja²⁵

U spomenutoj knjizi Smith je posebno poglavlje posvetio četirima načelima oporezivanja koje je problematizirao na sljedeći način. Stanovnici svake države trebali bi doprinositi uzdržavanju vlade onoliko koliko je to moguće i u skladu sa svojim mogućnostima. Nadalje, porez treba biti određen, a ne proizvoljan. Svaki porez treba prikupljati u vrijeme ili na način koji najbolje odgovara poreznom obvezniku. Također, pritom treba voditi računa o troškovima oporezivanja koji bi trebali biti što niži tako da ih porezni obveznik može platiti, ali da prihodi države budu što veći.²⁶

Slika 1. Načela oporezivanja Adama Smitha

Izvor: izrada autora prema Kabinga, M. (2016). *Principles of Taxation*. [Mrežno]. Raspoloživo na: <https://pdfs.semanticscholar.org/d350/83fc0fbee8244e4f095a8d6fc446507d52eb.pdf> [24.7.2018.]

Pravednost prilikom oporezivanja znači da bi porezi trebali biti fer i da bi se time trebala voditi fiskalna politika.²⁷ Gadžo navodi da je ključni problem kako načelo pravednosti implementirati u vođenje fiskalne politike. Naime, problem je rezultat rasprava oko koncepta pravde i

²⁵ Kabinga, M. (2016). *Principles of Taxation*. [Mrežno]. Raspoloživo na:

<https://pdfs.semanticscholar.org/d350/83fc0fbee8244e4f095a8d6fc446507d52eb.pdf> [24.7.2018.]

²⁶ Santini, G. (2014). *Porezna načela Abrahama ekonomske misli - Adama Smitha*. [Mrežno]. Raspoloživo na:

<http://www.rifin.com/harac/1885-porezna-naela-abrahama-ekonomske-misli-adama-smitha> [24.7.2018.]

²⁷ Isto.

pravednosti, koji su povezani s moralom. Utemeljenje tih promišljanja najbolje je rezimirao Vogel: „Značenje pravednosti, za razliku od učinkovitosti, ne može se definirati, može se samo objasniti, parafrazirati. Uz to, pravednost je interpretativni koncept. Drugim riječima, otkriti što pravednost zahtijeva u konkretnoj situaciji podrazumijeva element kreativnosti“.²⁸

Ukoliko bi se determiniranju pravednog udjela u financiranju javnih dobara pristupilo s aspekta gospodarske snage, onda takvo polazište nužno pretpostavlja komparaciju poreznog tretmana dvaju poreznih obveznika. Prema tome, porezni obveznici jednake gospodarske snage moraju snositi jednako porezno opterećenje, dok porezni obveznici različite gospodarske snage sukladno tome trebaju biti različito porezno opterećeni. U tom bi smislu kriterij gospodarske snage bio odraz općeg načela jednakosti. U prvom bi se slučaju radilo o horizontalnoj, a u drugom slučaju o vertikalnoj pravednosti.²⁹

Preciznije su se tom problematikom bavili Wise i Berger. Oni se zaključili da horizontalna pravednost razmatra pitanja kreiranja proizvoljnih razlika između poreznih obveznika u kontekstu porezne politike ili ih razlikuje na temelju irelevantnih kriterija, dok s druge strane vertikalna pravednost u obzir uzima relativnu sposobnost plaćanja.³⁰

Drugo načelo oporezivanja jest učinkovitost. Sukladno tom načelu porez se smatra učinkovitim ako u što manjoj mjeri negativno djeluje na tržišne procese s obzirom na činjenicu da gospodarski subjekti u pravilu nastoje izbjeći porezne obveze kad god je to moguće. U kontekstu praktičnosti kao trećeg poreznog načela može se spomenuti i porezna neutralnost koja bi potencijalno najbolje objasnila srž trećeg načela oporezivanja. Naime, oporezivanje bi trebalo biti neutralno i pravično. U tom bi smislu dobar porezni sustav trebao povećati prihode i promicati rast investicija jer se tada proširuje porezna osnovica. To će proširenja onda rezultirati većim prihodima od poreza. Siguran porezni sustav jedan je od ključnih faktora poslovnog planiranja. Poslovni subjekti unaprijed planiraju troškove i to uključuje i porezne obveze, što uvelike plakšava planiranje poslovanja, ali je važno i u kontekstu privlačenja investicija. Posljednje načelo oporezivanja jest jednostavnost. Porezna procjena i određivanje

---

²⁸ Gadžo, S. (2015). Prilog istraživanju sadržaja načela pravednosti kao kriterija evaluacije normi međunarodnog poreznog prava. *Pravni vjesnik*, 31(2), str. 134.

²⁹ Isto.

³⁰ Kabinga, M. (2016). *Principles of Taxation*. [Mrežno]. Raspoloživo na: <https://pdfs.semanticscholar.org/d350/83fc0fbee8244e4f095a8d6fc446507d52eb.pdf> [24.7.2018.]

poreza trebali bi biti lako razumljivi prosječnom poreznom obvezniku, što znači da bi sam porezni sustav trebao biti kreiran tako da ga se može jednostavno razumjeti.³¹

Uzimajući u obzir prethodne paragrafe, važno je spomenuti članak 51. Ustava Republike Hrvatske u kojem se navodi da se porezni sustav mora temeljiti na načelima jednakosti i pravednosti. Načela poreznog sustava u Republici Hrvatskoj mogu se sažeti na sljedeći način: opskrba proračuna kroz novac od poreza, porezna neutralnost, ravnomjerna i pravedna raspodjela poreznog tereta na porezne obveznike, jednostavan i jeftin porezni sustav i povećanje privlačnosti ulaganja od strane inozemnih investitora.³²

Prema tome, može se zaključiti da su načela oporezivanja neutralna i kao takva primjenjiva na svaki porezni sustav na svijetu. U Hrvatskoj je porezni sustav kreiran tako da se prikupljanjem poreza puni državni proračun te da je na porezne obveznike teret oporezivanja ravnomjerno raspoređen. Također, njegova jednostavnost ide na ruku i inozemnim ulagateljima.

3.3. Elementi poreznog sustava Republike Hrvatske

Hrvatska je početkom 90-ih godina prošlog stoljeća *de facto* i *de iure* istupila iz Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Osamostaljenje Hrvatske značilo je i preinake naslijeđenog poreznog sustava u skladu s društveno-ekonomskim promjenama, a potom i uspostavom novog poreznog sustava. Međutim, općeprihvaćeni sustav oporezivanja ne postoji, kao što je ranije naznačeno u tekstu. Unatoč tome, porezni sustav treba biti usklađen s poreznim sustavima suvremenih država, ali i sa smjernicama i direktivama Europske unije otkako je Hrvatska postala članica navedene organizacije. Promišljajući o poreznom sustavu Hrvatske može se izdvojiti podjela poreza na: izravne, neizravne i ostale.³³

Slika 2 prikazuje koje se vrste poreza klasificiraju unutar prethodno navedene kategorizacije.

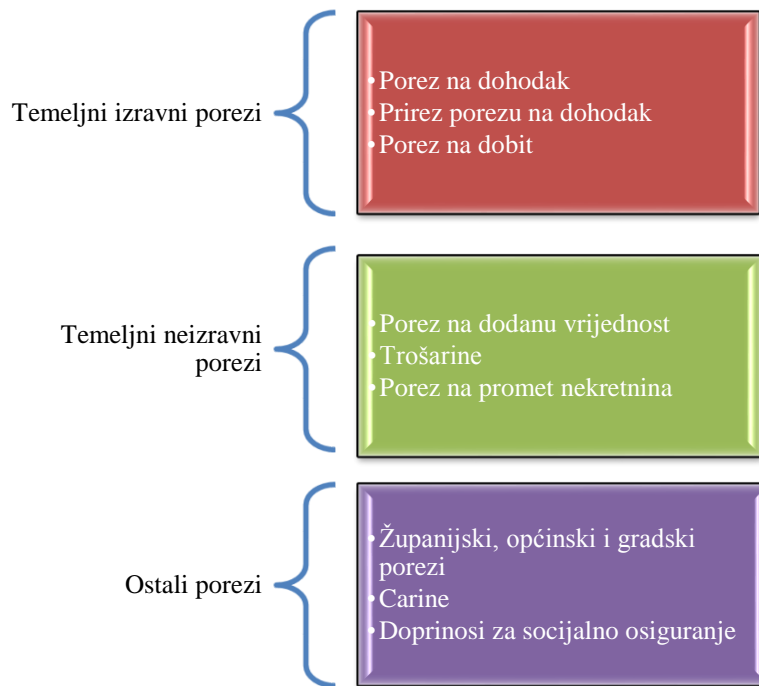
---

³¹ Isto.

³² Marković, B., & Karačić, D. (2017). *Porezni sustav RH (nastavni materijali)*. Osijek: Ekonomski fakultet.

³³ Jelčić, B., Lončarić-Horvat, O., Šimović, J., Arbutina, H., & Mijatović, N. (2004). *Hrvatski fiskalni sustav*. Zagreb: Narodne novine d.d.

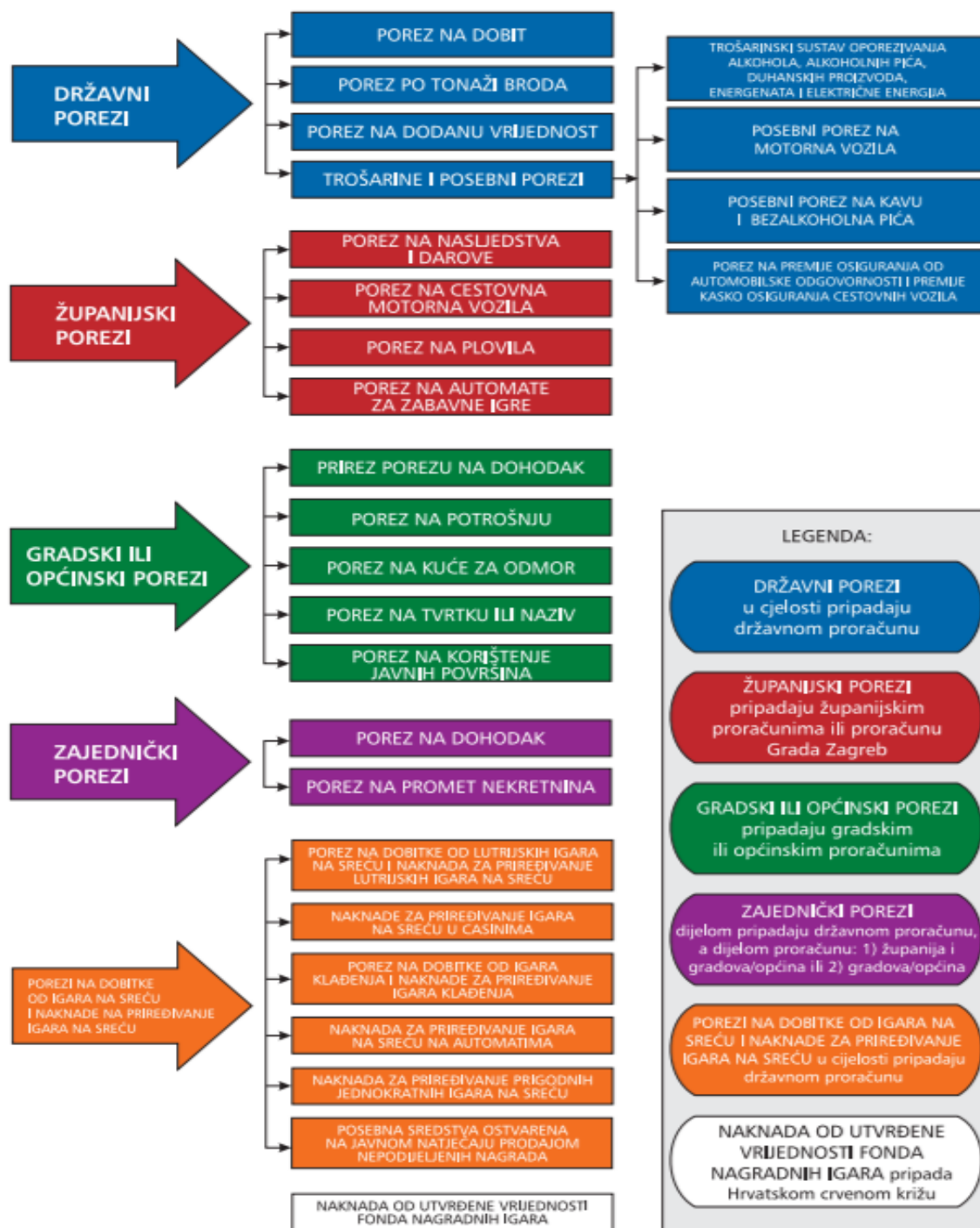
Slika 2. Klasifikacija poreznog sustava Hrvatske s obzirom na temeljne izravne i neizravne poreze

Izvor: obrada autora prema Institut za javne financije (2007). *Porezni vodič*. [Mrežno]. Raspoloživo na: http://www.ijf.hr/porezni_vodic/1-07/1.pdf [26.7.2018.]

Hrvatski se porezni sustav s obzirom na razine vlasti, uz igre na sreću, dijeli na sljedeće elemente: državni porezi, županijski porezi, gradski ili općinski porezi, zajednički porezi, porezi na dobitke od igara na sreću i naknade na priređivanje igara na sreću.³⁴

Koje vrste poreza pripadaju kojem klasifikacijskom elementu prikazuje Slika 3.

³⁴ Janičev, Z., & Supić, J. (2016). *Hrvatski porezni sustav*. Zagreb: Denona d.o.o.

Slika 3. Porezni sustav Hrvatske s obzirom na razine vlasti uz komponentu igara na sreću

Izvor: Janičev, Z. i Supić, J. (2016). *Hrvatski porezni sustav*. Zagreb: Denona d.o.o., str. 4.

U Republici Hrvatskoj porezi predstavljaju najizdašniji proračunski prihod. Od ukupno 134 milijarde HRK prihoda proračuna opće konsolidirane države u 2008. godini porezima i doprinosima prikupljeno je oko 120 milijardi HRK, što znači da je 90% proračunskih sredstava otpalo na poreze i doprinose. Ostali prihodi činili su samo 10% proračuna. Nadalje, „u proračun najviše donose PDV (34,3% ukupnih poreza) i socijalni doprinosi (33,8%). Slijede trošarine

(9,9%), porez na dohodak (9,0%), porez na dobit (8,7%) i carine (1,6%). Prihod od poreza na imovinu i ostalih poreza vrlo je malen³⁵.

Tablica 1. Prihodni državnog proračuna 2016. – 2018.

Državni proračun (mil. HRK)	2014.	Plan 2015.	2015.	Prijedlog plana 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.	Razlika 2016. - 2015.	Indeks 2016./ 2015.	Razlika 2017. - 2016.	Razlika 2018. - 2017.
UKUPNI PRIHODI	114.734	108.191	109.756	114.919	117.665	123.458	5.163	104,7	2.746	5.793
Prihodi poslovanja	114.044	107.741	109.111	114.316	116.981	122.876	5.205	104,8	2.665	5.895
Porezni prihodi	63.074	65.803	68.015	68.864	70.419	72.252	849	101,2	1.555	1.833
Od čega:										
dohodak	1.402	1.991	2.068	2.110	2.173	2.252	42	102,0	63	80
dobit	5.658	6.044	6.244	6.023	6.178	6.322	-221	96,5	155	144
PDV	40.923	42.221	43.578	44.438	45.800	47.388	860	102,0	1.362	1.588
trošarine	12.846	13.464	13.923	14.048	13.973	13.932	124	100,9	-74	-41
carine	425	348	419	478	499	522	59	114,1	21	22
ostalo	1.820	1.735	1.783	1.767	1.796	1.836	-15	99,1	29	40
Doprinosi	41.702	23.218	22.853	22.128	22.729	23.587	-726	96,8	601	858
Pomoći	2.320	7.088	4.958	9.744	10.307	13.603	4.786	196,5	563	3.296
Ostali prihodi	6.949	11.632	13.284	13.581	13.526	13.433	296	102,2	-54	-93
prihodi od imovine	2.764	2.714	2.780	2.558	2.488	2.307	-222	92,0	-70	-181
prih. admin. i upr. pristojbi	3.424	2.575	3.597	3.368	3.413	3.478	-229	93,6	44	65
prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a	0	4.339	5.161	5.808	5.808	5.808	646	112,5	0	0
ostali prihodi	762	2.004	1.746	1.847	1.818	1.840	101	105,8	-29	22
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	690	451	645	603	684	582	-42	93,5	81	-102

Izvor: Marić, Z. (2016). *Državni proračun i financijski planovi izvanproračunskih korisnika za 2016. i projekcije za 2017. i 2018.* Zagreb: Ministarstvo financija, str. 5.

3.4. Reforma poreznog sustava

Otkako je Hrvatska postala neovisna, porezni je sustav doživio niz izmjena. Najveća porezna reforma stupila je na snagu 1. siječnja 2017. godine. Potreba za reformom poreznog sustava posljedica je visokog poreznog opterećenja s obzirom na zemlje u okruženju i zemlje članice EU-a. Također, velik broj poreznih oslobođenja, olakšica i izuzeća nisu polučili očekivane rezultate, a tome se još mogu pridodati i porezna nestabilnost i nesigurnost uslijed čestih izmjena zakona. Stoga ne čudi što su postupanja knjigovođa i poreznih službenika bila neujednačena. Poreznom je reformom izmijenjeno ili dopunjeno čak osam zakona, a sedam njih bi se, s obzirom na prirodu izmjena, moglo čak smatrati novim zakonima. Širinu reforma potkrepljuju i izmjene podzakonskih akata.³⁶

Prema tome, reforma hrvatskog poreznog sustava rezultat je usvajanja vladinog Nacionalnog programa reformi u 2016. godini. Kao glavni ciljevi reforme mogli bi se izdvojiti smanjenje

³⁵ Kesner-Škreb, M., & Kuliš, D. (2010). *Porezni vodič za građane.* Zagreb: Bauer grupa, str. 15.

³⁶ Vlaić, D. (2017). Najznačajnije izmjene hrvatskog poreznog sustava. *Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku* (1-2), str. 141-156.

ukupnog poreznog opterećenja te poticanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva. Također, reformom bi se pozitivno utjecalo na uspostavu socijalno pravednijeg sustava, ali i na pojednostavljeni sustav oporezivanja. Sve bi to vodilo jeftinijoj poreznoj administraciji i većoj pravnoj sigurnosti poreznih obveznika.³⁷

Koliko i zašto je bila potrebna porezna reforma najbolje se očituje u sljedećim činjenicama. Postojeći porezni sustav bio je opterećen nizom olakšica. Olakšice po osnovi smanjenja osnovice poreza na dohodak i osnovice poreza na dobit trebale su potaknuti povratak stanovnika na područja koja su bila okupirana u Domovinskom ratu i gospodarsku obnovu na tim prostorima, no pokazalo se da nije došlo do očekivanih rezultata. Nadalje, ni razne olakšice u kontekstu smanjenih stopa poreza na dodanu vrijednost nisu dale očekivane rezultate. U tom je smislu aktualna porezna reforma najznačajnije i najobuhvatnije promjene napravila na porezu na dohodak, porezu na dobit i porezu na dodanu vrijednost. Konkretno to znači da će promjene u porezu na dohodak utjecati na značajno povećanje plaća kod onih koji imaju najveća primanja. Očekuje se da će promjene u porezu na dobit utjecati na povećanje investicija, a povećanje stope poreza na dodanu vrijednost u ugostiteljstvu s 13% na 25% ne bi trebalo rezultirati značajnijem porastu cijena. Štoviše, u periodu kada se porezna stopa za ugostitelje smanjila na 13%, jako mali broj ugostitelja smanjio je cijene usluga. Ukinuti su neki porezni oblici, npr. porez na tvrtku. Sukladno poreznoj reformi, izmijenjen je i Zakon o poreznoj upravi te se očekuje i novi ustroj te sistematizacija Porezne uprave, budući da je ona ključan faktor u funkcioniranju Ministarstva financija i države općenito.³⁸

Može se zaključiti da je reforma poreznog sustava bila potrebna zbog niza poreznih mjera koje nisu polučile očekivane rezultate. Unatoč tome što se očekuju pozitivni pomaci, praksa će pokazati koliko je aktualna porezna reforma zaista i pravi odgovor na trenutno stanje.

---

³⁷ Isto.

³⁸ Isto.

4. TROŠARINE I POSEBNI POREZI

4.1. Pojmovno određenje trošarina

Na potrošnju određenih proizvoda, npr. alkohola, cigareta i sl., u praksi se koristi pojam trošarina, akciza ili posebni porez. U prethodnim je razdobljima oko nazivlja bilo polemiziranja, a praksa korištenja navedenih termina ostala je i do danas.³⁹

Posebim porezima, odnosno trošarinama ili akcizama, oporezuje se promet određenih proizvoda. Preciznije rečeno, trošarine plaćaju proizvođači ili uvoznici, i to u apsolutnom iznosu po jedinici mjere određenog proizvoda, npr. po kilogramu, litru, komadu i sl. Trošarine su uvedene iz niza razloga, a oni se mogu klasificirati u sljedeće kategorije: socijalni, zdravstveni, ekološki i fiskalni.⁴⁰

Sukladno tome, trošarinama se oporezuju alkohol i alkoholna pića, sve vrste duhanskih proizvoda, ali i energenti te električna energija. Također, u trošarine spadaju i posebni porezi na motorna vozila te kavu i sva bezalkoholna pića, a osim toga, tu se može kategorizirati i porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti, kao i premije kasko osiguranja cestovnih vozila.⁴¹

Ono što je specifično za trošarine jest da se one lako ubiru, uključuju mali broj poreznih obveznika i po prirodi su izdašne. U Hrvatskoj je prva trošarina na kavu uvedena 1993. godine, a već su se naredne godine uvele trošarine na: naftne derivate, duhanske proizvode, alkohol, pivo, bezalkoholna pića, osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove.⁴²

Trošarina na luksuzne proizvode uvedena je nekoliko godina kasnije, točnije 1999. godine, da bi 2002. konačno bila uvedena i trošarina na premije osiguranja i kasko osiguranja cestovnih motornih vozila.⁴³

---

³⁹ Kesner-Škreb, M. (1999). Trošarine. *Financijska praksa*, 23(6), str. 765-767.

⁴⁰ Kesner-Škreb, M., & Kuliš, D. (2010). *Porezni vodič za građane*. Zagreb: Bauer grupa.

⁴¹ Janičev, Z., & Supić, J. (2016). *Hrvatski porezni sustav*. Zagreb: Denona d.o.o.

⁴² Kesner-Škreb, M., & Kuliš, D. (2010). *Porezni vodič za građane*. Zagreb: Bauer grupa.

⁴³ Isto.

Specifičnosti dobara koje podliježu nametanju trošarina mogu se svesti na četiri ključna faktora u okviru kojih se očituju te karakteristike, a to su: kontrola proizvodnje i prodaje od strane države, relativno visoka potražnja za proizvodom koja nije elastična s obzirom na cijenu, u pravilu se radi o luksuznim dobrima, njihova potrošnja ne koristi pojedincu, odnosno rezultira negativnim eksternim efektima.⁴⁴

4.2. Razlozi uvođenja trošarina

Trošarine se u pravilu uvode kako bi se pozitivno utjecalo na progresivnost poreznog sustava te u trenucima kada je teško primijeniti složenije oblike, ali i kada se želi smanjiti potrošnja određenih proizvoda i ublažiti zagađenja.⁴⁵

U porezni se sustav uvodi progresivnost onda kada se oporezuju luksuzni proizvodi koje troše oni koji imaju visoke dohotke. U tom je smislu opravdano uvođenje trošarina. Primjerice, u zemljama u razvoju teško je primjenjivati progresivan porez na dohodak, stoga bi uvođenje trošarina moglo rasteretiti poreze. Najprije treba odrediti što se smatra luksuznim proizvodom, a onda i situacije u kojima je potražnja za određenim proizvodima cjenovno elastična. Također, nužno je prepoznati postoje li zamjenski proizvodi na tržištu. Ako je cjenovna elastičnost potražnje za proizvodom velika, a zbog uvođenja trošarine potražnja opadne ili se usmjeri na supstitute, povećanje progresivnosti poreznog sustava neće se dogoditi.⁴⁶

U kontekstu realizacije drugog cilja mogu se opet za primjer uzeti zemlje u razvoju. U slučaju postojanja malog broja proizvodnih jedinica, jednostavnije bi oporezivanje moglo biti omogućeno uvođenjem trošarinskog sustava oporezivanja. Tada bi oni predstavljali izdašan prihod državne blagajne. Osim toga, lakše ih je ubirati pa administrativno manje koštaju.⁴⁷

Smanjenje potrošnje nekih proizvoda, pri čemu se najčešće radi o alkoholu ili duhanskim proizvodima, mogla bi biti posljedica uvođenja trošarinskog sustava oporezivanja. Polazeći od pretpostavke da je potrošnja takvih proizvoda nezdrava, država si uzima za pravo da se miješa u izbor pojedinca. Takvo se što argumentira time da je potrošnja tih proizvoda opterećenje i za

---

⁴⁴ Kesner-Škreb, M. (1999). Trošarine. *Financijska praksa*, 23(6), str. 765-767.

⁴⁵ Isto.

⁴⁶ Isto.

⁴⁷ Isto.

zdravstveni sustav. U tom bi smislu trošarina bila izvor sredstava za pokrivanje troškova u zdravstvu koji su posljedica negativnog utjecaja alkohola i duhanskih proizvoda po zdravlje čovjeka.⁴⁸ Ako se trošarine koriste za ublažavanje zagađenja, mogu se iskoristiti s ciljem ispravljanja neefikasne upotrebe resursa. Primjerice, trošarina na vozila opravdana je jer vozila zagađuju okoliš pa bi se trošarinama pokrili troškovi ublažavanja tih zagađenja.⁴⁹

---

⁴⁸ Isto.

⁴⁹ Isto.

5. ZAKONSKA REGULATIVA

U ovom će se poglavlju ponuditi kratki pregled zakonskih i podzakonskih akata koji tretiraju problematiku trošarina. Mada se tema završnog rada veže uz premije osiguranja od automobilske odgovornosti, pažnja će se posvetiti i drugim posebnim porezima, odnosno trošarinama. Potom će se u posebnom poglavlju problematizirati osiguranje od automobilske odgovornosti. Iz tog će se razloga Zakon o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila, uz pripadajući Pravilnik, detaljno razmatrati u šestom poglavlju.

5.1. Opći porezni zakon

Trošarine se u ovom Zakonu spominju u sljedećim slučajevima. Trošarine detaljnije problematiziraju zakonski i podzakonski akti o kojima će u sljedećim potpoglavljima više biti riječi.

U članku 1. Zakona određeno je da se Zakonom uređuje odnos između poreznih obveznika i poreznih tijela, i to onih koja primjenjuju propise o porezima i drugim javnim davanjima. Izuzetak predstavljaju slučajevi kada su posebnim propisima drugačije uređena javna davanja ili pojedine vrste poreza. Međutim, Opći porezni zakon zajednički je temelj poreznog sustava.⁵⁰ Opći porezni zakon razlikuje poreze i trošarine na načine da pod javnim davanjima navodi zasebno poreze te druga javna davanja, koja obuhvaćaju i trošarine. Zakon je podijeljen u dva dijela. U prvom se dijelu problematiziraju: oblici javnih davanja (kako je prethodno navedeno), pojam poreznog tijela, odnos Općeg poreznog zakona i Zakona o upravnom postupku, primjena poreznih propisa, postupanje poreznih tijela, pravo na očitovanje, obveza čuvanja porezne tajne, obveza postupanja u dobroj vjeri, obvezujuća mišljenja gospodarski pristup i prividni pravni poslovi.⁵¹

Drugi dio Zakona čini 9 poglavlja. U prvom poglavlju definiraju se porezno-pravni odnosi, a u drugom porezno-dužnički odnosi. Drugo je poglavlje podijeljeno na: odjeljak o općim odredbama, odredbama o odgovornosti, gospodarskoj cjelini i njenoj procjeni, mjesnoj određenosti poreznog obveznika, odjeljak o poduzetniku i gospodarskoj djelatnosti. U trećem se poglavlju razmatraju opće postupovne odredbe, odnosno: nadležnost, porezni akti u

---

⁵⁰ Narodne novine (2016). *Opći porezni zakon*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 115.

⁵¹ Ibidem.

poreznom postupku, poslovne knjige i evidencija poreznih obveznika, sudjelovanje poreznih obveznika u utvrđivanju činjeničnog stanja, porezna prijava, utvrđivanje činjenica u poreznom postupku, utvrđivanje poreza, porezna zastara, pravna pomoć u poreznim stvarima, porezni nadzor, plaćanje poreza i kamata po osnovi poreza, sredstva osiguranja naplate poreznog duga. U četvrtom se poglavlju definira ovršni postupak, dok se u petom poglavlju navode posebne odredbe o postupku utvrđivanja zlouporabe prava. Šesto se poglavlje odnosi na pravni lijek, odnosno pitanje žalbi, a sedmo na prekršajne odredbe. Posljednja dva poglavlja drugog dijela Općeg poreznog zakona tiču se ovlasti Vlade Republike Hrvatske te prijelaznih i završnih odredbi.⁵²

U prvom dijelu Općeg poreznog zakona članak 2. stavak 3. kao oblike javnog davanja definira „trošarine, carine, pristojbe, doprinose, naknade za koncesije, novčane kazne za porezne prekršaje i sva davanja čije je utvrđivanje i/ili naplata i/ili nadzor prema posebnim propisima u nadležnosti poreznog tijela“.⁵³

5.2.Zakon o trošarinama i Pravilnik o trošarinama

Zakonom o trošarinama uređuje se sustav oporezivanja:⁵⁴

- alkohola i alkoholnih pića,
- duhanskih prerađevina,
- energenata i električne energije.

Prema članku 1. stavku 2. Zakona o trošarinama, predmet oporezivanja trošarinama su trošarinski proizvodi proizvedeni u Hrvatskoj, uvezeni u Hrvatsku iz druge države članice Europske unije ili uvezeni u Europsku uniju. U Zakon su implementirane i sljedeće direktive i smjernice Europske unije: Direktiva Vijeća 2008/118/EZ od 16. prosinca 2008. o općem sustavu trošarina, Direktiva Vijeća 92/83/EEZ od 19. listopada 1992. o usklađivanju struktura trošarina na alkohol i alkoholna pića, Direktiva Vijeća 92/84/EEZ od 19. listopada 1992. o usklađivanju stopa trošarina na alkohol i alkoholna pića, Direktiva Vijeća 95/60/EZ od 27. studenog 1995. o fiskalnom označavanju plinskog ulja i kerozina, Direktiva Vijeća 2003/96/EZ od 27. listopada 2003. o restrukturiranju okvira Zajednice za oporezivanje energenata i

---

⁵² Ibidem.

⁵³ Ibidem.

⁵⁴ Narodne novine (2016). *Zakon o trošarinama*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 115.

električne energije, sa izmjenama i dopunama i Direktiva Vijeća 2011/64/EU od 21. lipnja 2011. o strukturi i stopama trošarine koje vrijede za prerađeni duhan.⁵⁵

Pravilnikom o trošarinama uređuje se primjena Zakona o trošarinama. U navedenom se Pravilniku precizno uređuje: kretanje trošarinskih proizvoda u sustavu odgode plaćanja trošarine, kretanje trošarinskih proizvoda puštenih u potrošnju (između država članica), posebnosti kretanja vina proizvedenog od strane malog proizvođača vina, utvrđivanje gubitaka ili manjkova, obračun i plaćanje trošarine kod nepravilnosti, povrat plaćene trošarine, oslobođenje od plaćanja trošarine, opće uvjete rada trošarinskih skladišta, registrirane primatelje, registrirane pošiljatelje i poreznog zastupnika za prodaju na daljinu, evidencije koje vodi trošarinski obveznik, instrument osiguranja plaćanja trošarine, oslobođenog korisnika, prijavu djelatnosti i registraciju trošarinskih obveznika, uporabu sustava elektroničke razmjene podataka, alkohol i alkoholna pića, duhanske prerađevine, duhanske sirovine i duhanske proizvode, energente i električnu energiju, prirodni plin i ostale plinove, kruta goriva, postupanje s oduzetom robom, postupanje u provedbi članka 48. Zakona te analizu ili drugo odgovarajuće ispitivanje.⁵⁶

5.3. Zakon o posebnom porezu na motorna vozila

Zakonom o posebnom porezu na motorna vozila oporezuju se motorna vozila na koja nije obračunat i plaćen posebni porez u Hrvatskoj, a koja se registriraju u skladu s posebnim propisima. Također, ovim se Zakonom uređuje i definira: tko je porezni obveznik, kada nastaje porezna obveza, koji je način obračuna i plaćanja posebnog poreza, kolika je visina porezne osnovice i posebnog poreza, u kojim se slučajevima ne plaća posebni porez, kako se i u kojim slučajevima ostvaruje pravo na povrat posebnog poreza. Zakonom se također uređuje i: registracija proizvođača i trgovca te polaganje instrumenata osiguranja, registrirani trgovac rabljenim motornim vozilima, vođenje evidencije, izvještavanje, oblik propisanih prijava i izvješća te uporaba sustava elektroničke razmjene podataka, nadzor, stjecanje rabljenih motornih vozila u Hrvatskoj i prekršajne, postupovne te prijelazne i završne odredbe.⁵⁷

---

⁵⁵ Isto.

⁵⁶ Narodne novine (2017). *Pravilnik o trošarinama*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 1.

⁵⁷ Narodne novine (2017). *Zakon o posebnom porezu na motorna vozila*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 127.

Obvezu plaćanja poreza ima svaka osoba koja stječe motorno vozilo u Republici Hrvatskoj ili koja takvo motorno vozilo na koje prethodno nije obračunat i plaćen posebni porez uvozi u Republiku Hrvatsku. Također, poreznim se obveznikom smatra i osoba koja je prenamijenila neko motorno vozilo u motorno vozilo za prijevoz osoba, kao i osoba koja je nezakonito uporabila motorno vozilo na području Republike Hrvatske.⁵⁸

Pravilnikom o posebnom porezu na motorna vozila uređuju se i određuju sve posebnosti u vezi provedbe Zakona o posebnom porezu na motorna vozila.⁵⁹

5.4. Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića

Zakonom o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića uređuje se sustav oporezivanja posebnim porezom kave i bezalkoholnih pića, koji su ujedno i predmet oporezivanja. Nadalje, u tom se smislu definira i: tko je porezni obveznik, kada nastaje porezna obveza, kolika je porezna osnovica i visina poreza, kako se obračunava porezna obveza, dospijeće plaćanja, oslobođenje i izuzeće od plaćanja posebnog poreza. Osim toga, propisuje se i u kojim je slučajevima moguće ostvariti povrat posebnog poreza te kako to funkcionira, kretanje i promet predmeta oporezivanja, registracija poreznih obveznika, opći uvjeti rada poreznog skladišta, vođenje evidencije, izvještavanje, oblik propisanih prijava i izvješća te uporaba sustava elektroničke razmjene podataka, porezni nadzor i prekršajne odredbe.⁶⁰

Sve posebnosti vezane za provođenje Zakona o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića uređuju se Pravilnikom o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića (2013).⁶¹

---

⁵⁸ Isto.

⁵⁹ Narodne novine (2017). *Pravilnik o posebnom porezu na motorna vozila*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 2.

⁶⁰ Narodne novine (2013). *Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 72.

⁶¹ Narodne novine (2013). *Pravilnik o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 72.

6. OSIGURANJE OD AUTOMOBILSKE ODGOVORNOSTI

6.1. Tumačenje zakonske regulative koja tretira problematiku osiguranja od automobilske odgovornosti

Zakon o obveznim osiguranjima u prometu u članku 2. stavku 1. točki 2. definira „*osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vozila od odgovornosti za štete nanesene trećim osobama (u daljnjem tekstu: osiguranje od automobilske odgovornosti)*“.⁶²

Općenito govoreći, obvezna osiguranja od odgovornosti implementiraju se onda kada postoji opći društveni interes u smislu zaštite od određenih rizika, pri čemu se mogu izdvojiti širina kruga osoba koje su ugrožene određenom djelatnošću i visina potencijalno nastalih šteta. Cilj obveznog osiguranja očituje se u zaštiti obiju strana, odnosno i osiguranika i oštećenika, s tim da ipak u većoj mjeri ide na ruku oštećeniku. Posebnost automobilskog osiguranja leži u tome što se njime osiguranik osigurava od odgovornosti, a osiguratelj se obvezuje da će umjesto osiguranika snositi posljedice dužnosti naknade štete. Jednostavnije rečeno, osiguratelj zapravo ne preuzima obavezu da će odštetiti štetnika jer on nije ugovorna stranka.⁶³

Ukoliko nije sklopljen ugovor o osiguranju od automobilske odgovornosti, onda se vozilo klasificira kao neosigurano. U Republici Hrvatskoj djeluju društva za osiguranje koja mogu sklopiti sporazum na temelju kojeg je odštetni zahtjev po osnovi osiguranja od automobilske odgovornosti dužno rješavati samo društvo za osiguranje. Razumije se, oštećena osoba mora s tim društvom sklopiti ugovor o osiguranju od automobilske odgovornosti. Prema tome, vlasnici vozila moraju sklopiti ugovor o osiguranju od odgovornosti. Pravo na naknadu štete, u slučaju nastale štete, nemaju vozač vozila kojim je prouzročena šteta te vlasnik i korisnik vozila kojim je prouzročena šteta. Međutim, izuzeće od naknade štete vrijedi i za suputnika u sljedećim situacijama: ako je dobrovoljno ušao u vozilo kojim je uzrokovana šteta, ako je vozilom upravljao neovlašteni vozač, a suputnik je to znao, ako je dobrovoljno ušao u neregistrirano vozilo, a znao je da je neregistrirano. Također, šteta se neće nadoknaditi ni oštećenoj osobi koja je vlasnik ili vozač neosiguranog vozila koje je sudjelovalo u prometnoj nesreći, kao ni

---

⁶² Narodne novine (2013). *Zakon o obveznim osiguranjima u prometu*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 152.

⁶³ Atlija, I. (2016). Pravna priroda i dospjelost obveze osiguratelja na isplatu naknade za štetu u obveznom osiguranju od automobilske odgovornosti. *Zagrebačka pravna revija*, 5(1), str. 37-59.

oštećenoj osobi kojoj je šteta nastala uslijed uporabe vozila na sportskim priredbama kojima je cilj postizanje najveće brzine, a koje se održavaju na cesti ili dijelu ceste zatvorenom za promet drugim vozačima. U izuzeće naknade štete uključeno je i djelovanje nuklearne energije za vrijeme prijevoza radioaktivnog materijala ili ratnih operacija, pobuna ili terorističkog čina.⁶⁴

Članak 26. stavak 8. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu nadalje definira i najnižu osiguranu svotu na temelju ugovora o osiguranju od automobilske odgovornosti na sljedeći način: do iznosa od 42 750 000 HRK po štetnom događaju u slučaju štete zbog smrti, tjelesne ozljede i ugrožavanja zdravlja neovisno o broju oštećenika te 8 550 000 HRK po štetnom događaju u slučaju uništenja ili oštećenja stvari neovisno o broju oštećenika.⁶⁵

Obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti po prirodi spada u odštetna osiguranja. Osiguratelj u obveznom osiguranju od automobilske odgovornosti odgovara prema drugačijoj pravnoj osnovi od štetnika koji je prouzročio nastanak štete. To ukazuje i na drugačije pravne akte koji reguliraju dospelost obveza. Sporovi za isplatu naknade za štetu iz obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti u praksi su veoma česti na hrvatskim sudovima. Unatoč tome što je Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu propisana dospelost osigurateljeve obveze, sudska praksa po tom pitanju nije ujednačena.⁶⁶

Hrvatski je zakonodavni okvir u tom pogledu usklađen s direktivama i smjernicama Europske unije. Preciznije rečeno, svaka država članica Europske unije obvezna je poduzeti sve mjere kako bi odgovornost u vidu upotrebe vozila bila pokrivena osiguranjem. To indicira na pokrivanje svake štete ili ozljede prouzrokovane na tom području ugovorom o osiguranju, tj. svaku štetu ili ozljedu koju pretrpe državljani Europske unije na putu koji izravno povezuje dva područja na kojima je na snazi Ugovor, i to ako ne postoji nacionalni ured za osiguranje odgovoran za područje koje se prelazi. U tim okolnostima štetu, odnosno ozljedu pokrivaju države u kojima se vozilo nalazi, sve u skladu s nacionalnim pravom o obveznom osiguranju države u kojoj se vozilo nalazi.⁶⁷

---

⁶⁴ Narodne novine (2013). *Zakon o obveznim osiguranjima u prometu*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 152.

⁶⁵ Isto.

⁶⁶ Atlija, I. (2016). Pravna priroda i dospelost obveze osiguratelja na isplatu naknade za štetu u obveznom osiguranju od automobilske odgovornosti. *Zagrebačka pravna revija*, 5(1), str. 37-59.

⁶⁷ Direktiva 2009/103/EZ Europskog parlamenta i vijeća od 16. rujna 2009. u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti (2009). [Mrežno]. Raspoloživo na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0103&from=HR> [25.7.2018.]

Također, ista Direktiva propisuje i minimalne iznose pokrivena obveznim osiguranjem, i to od 1 000 000 do 5 000 000 eura kod tjelesnih ozljeda bez obzira na broj žrtava te 1 000 000 eura kod oštećenja stvari bez obzira na broj odštetnih zahtjeva.⁶⁸ Tablica 2 prikazuje komparativni prikaz minimalnih iznosa pokrivenih obveznim osiguranjem u Hrvatskoj i na razini Europske unije.

Tablica 2. Komparativni prikaz minimalnih iznosa pokriveni obveznim osiguranjem u RH i na razini EU-a

MINIMALNI IZNOSI POKRIVENI OBVEZNI OSIGURANJEM		
	RH	EU
Tjelesne ozljede	do iznosa od 42 750 000 HRK	1 000 000 – 5 000 000 eura
Oštećenje stvari	8 550 000 HRK	1 000 000 eura

Izvor: obrada autora prema navodima iz teksta

Može se zaključiti da je sustav obveznog osiguranja u Hrvatskoj usklađen s Direktivom EU-a te da se minimalni iznosi koji su propisani u nacionalnom hrvatskom zakonodavstvu nalaze u okviru granica preporučenih od strane Europske unije.

6.2. Porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti

Prema Zakonu o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila propisano je plaćanje poreza na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila. Članak 3. Zakona definira predmet oporezivanja prema kojemu se porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti plaća na premije definirane ugovorom sklopljenim s društvom za osiguranje o obveznom osiguranju cestovnih motornih vozila, ili u drugom slučaju za kasko osiguranje cestovnih vozila. U tom su slučaju porezni obveznici društva koja sklapaju ugovore i naplaćuju premije. Porezna osnovica za utvrđivanje poreza na premije osiguranja od automobilske odgovornosti definirana je kao premija osiguranja koju društvo utvrđuje pravnoj ili fizičkoj osobi prilikom sklapanja ugovora o obveznom osiguranju cestovnih motornih vozila.⁶⁹ Oporezivanje premije osiguranja od automobilske odgovornosti i kasko osiguranja cestovnih vozila prikazano je u Tablici 3.

⁶⁸ Isto.

⁶⁹ Narodne novine (2002). *Zakon o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 150.

Tablica 3. Stopa poreza na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i kasko osiguranja cestovnih vozila

PREMIJA OSIGURANJA	STOPA POREZA
Od automobilske odgovornosti	15%
Kasko osiguranje cestovnih vozila	10%

Izvor: obrada autora prema Narodne novine (2002). *Zakon o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila*. Zagreb: Narodne novine d.d., čl. 6.

Također, treba naglasiti da obvezu plaćanja poreza na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i poreza na premije kasko osiguranja cestovnih vozila nemaju diplomatska i konzularna predstavništva. Obveza obračunavanja poreza na premije osiguranja od automobilske odgovornosti nastaje u trenutku sklapanja ugovora s pravnom ili fizičkom osobom od strane društva. U roku od 30 dana društvo je dužno platiti porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti. Porezna uprava kontrolira obračunavanje i plaćanje poreza na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i poreza na premije kasko osiguranja cestovnih vozila.⁷⁰

Ministar financija propisuje oblik i sadržaj evidencija o plaćanju poreza sukladno odredbama navedenog zakona. Ako društvo ne obračuna porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti, ili kasko osiguranja cestovnih vozila, dužno je platiti kaznu u iznosu od 5 000 do 50 000 HRK. Također, isti će iznos kazne platiti i ako na propisanu osnovicu ne primijeni propisanu poreznu stopu, tj. ako porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i porez na premije kasko osiguranja cestovnih vozila ne obračuna u propisanom roku, kao i ukoliko ih ne uplati na propisani račun. Također, novčanom kaznom u iznosu od 2 000 do 10 000 HRK za navedene će se prekršaje kazniti i odgovorna osoba kod poreznog obveznika.⁷¹

Na razini Europske unije, članak 14. Direktive 2009/103/EZ Europskog parlamenta i vijeća od 16. rujna 2009. u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti propisuje jedinstvenu premiju prema kojoj su države članice dužne poduzeti sve mjere prema kojima bi police obveznog osiguranja pokrile cjelokupno područje Europske unije i garantirale pokriće.⁷²

⁷⁰ Isto.

⁷¹ Isto.

⁷² *Direktiva 2009/103/EZ Europskog parlamenta i vijeća od 16. rujna 2009. u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti* (2009). [Mrežno]. Raspoloživo na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0103&from=HR> [25.7.2018.]

Članak 1. Pravilnika o vođenju evidencije o plaćenom porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i na premije kasko osiguranja cestovnih vozila uređuje vođenje evidencije ugovora, i iznos premija osiguranja za automobilsku odgovornost i kasko osiguranje.⁷³

Također, navedenim se Pravilnikom propisuje i oblik te sadržaj izvješća o obračunanom i plaćenom porezu na premije osiguranja, a obrasci su njegov sastavni dio. Evidenciju ugovora o obveznom osiguranju cestovnih motornih vozila, iznosu premija osiguranja od automobilske odgovornosti i poreznoj obvezi društvu je dužno voditi na obrascu E-PAO (u prilogu). Evidencija se dostavlja nadležnoj Poreznoj upravi. Obrazac E-PAO popunjava se na sljedeći način. U prvi stupac upisuje se dan kada su sklopljeni ugovori o obveznom osiguranju. U drugi stupac upisuje se ukupan broj sklopljenih ugovora, dok se u treći stupac upisuje ukupan iznos premija osiguranja od automobilske odgovornosti za ukupan broj sklopljenih ugovora. U četvrti stupac upisuje se iznos premija osiguranja od automobilske odgovornosti koje su oslobođene od plaćanja poreza, a u peti stupac upisuje se oporezivi iznos premije osiguranja, tj. porezna osnovica. U šesti stupac upisuje se porezna stopa od 15%. U sedmi stupac upisuje se obračunati iznos poreza na poreznu osnovicu iz petog stupca, a u osmi stupac upisuje se datum dospijeca plaćanja porezne obveze.⁷⁴

Također, društvo je dužno nadležnoj ispostavi Porezne uprave dostavljati izvješće o obračunanom i plaćenom porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i na premije kasko osiguranja cestovnih vozila na obrascu IZ-PAOKO (u prilogu), koji je sastavni dio Pravilnika. Taj se obrazac popunjava na sljedeći način. Društvo u treći stupac upisuje podatke koji se odnose na premije osiguranja od automobilske odgovornosti, a u četvrti stupac na premije kasko osiguranja cestovnih vozila. Redni broj 1 odnosi se na ukupan iznos premija osiguranja prema ugovorima sklopljenima u izvještajnom mjesecu, a redni broj 2 na iznos premija osiguranja oslobođenih poreza. U redni broj 3 društvo upisuje iznos premija osiguranja prema ugovorima sklopljenima u izvještajnom mjesecu koje podliježu oporezivanju i čine poreznu osnovicu, a u redni broj 4 stopu poreza. U redni broj 5 upisuje se obračunani iznos poreza, a u 6 iznos dospjele porezne obveze koju treba uplatiti u izvještajnom mjesecu. Pod

---

⁷³ Narodne novine (2017). *Pravilnik o vođenju evidencije o plaćenom porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i na premije kasko osiguranja cestovnih vozila*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 1.

⁷⁴ Isto.

rednim brojem 7 nalazi se iznos uplaćenog poreza, a pod rednim brojem 8 uplaćena porezna obveza iz prethodnog razdoblja, dok se pod rednim brojem 9 nalazi ukupno uplaćena porezna obveza. I naposljetku, pod rednim brojem 10 upisuje se obveza poreza koja dospijeva u narednom periodu.⁷⁵

---

⁷⁵ Isto.

POLICA OSIGURANJA MOTORNIH VOZILA
Paket Jedan kroz jedan

Broj prethodne police: 260517873

BROJ POLICE: 410007991785

UGOVARATELJ: g. HRVOJE ČULIĆ, SUČIDAR 5, 21000 SPLIT
OIB: 89496300777, datum rođenja: 22.02.1962.
OSIGURANIK: g. HRVOJE ČULIĆ, SUČIDAR 5, 21000 SPLIT
OIB: 89496300777, datum rođenja: 22.02.1962.

TRAJANJE OSIGURANJA

Početak osiguranja: 23.12.2017. u 14:00 sati Istek osiguranja: 23.12.2018. u 24:00 sati

PODACI O OSIGURANOM VOZILU

Vrsta vozila: Osobni automobil	Marka: MITSUBISHI	Model: COLT	Tip: COLT 1.3
Brig šasije: XMCMNZ33A9FC25996	Jata štitne vozila: 100016062	Godina proizvodnje: 2009.	KW / ocm: 70 / 1332
Registracija: ST1540E	Masa vozila: /	Najveća dopuštena masa: /	Vrijednost umanjena za PDV: NE
Brig registriраних masta: 5	Namjena: privatno		

UGOVORENA POKRIČA I IZNOSI OSIGURANJA

OPIS POKRIČA	OSIGURANA SVOTA PO ŠTETNOM DOGAĐAJU U HRK	FRANŠIZA HRK	OSNOVICA HRK	POREZ %	POREZ HRK	PREMIJA HRK
Obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti Bonus: 50 % Popust na plaćanje odjednom: 5 % Popust iz provizije: 9 % Popust agenta: 18 %	46.739.000,00/9.394.000,00 ¹		1.196,20			
Osiguranje vozača i 4 putnika od nezgode Zaštita ERGO AO bonusa Premium Popust na plaćanje odjednom: 5 % Popust iz provizije: 9 %	40.000,00/80.000,00 ² Prema uvjetima osiguranja		847,97 102,70 99,00	15,00 0,00 0,00	127,20 0,00 0,00	975,17 102,70 99,00
Ukupna godišnja premija						1.176,87

1 – za štete na osobama/za štete na stvarima; 2 – smrt zbog nezgode/trajni invaliditet
Osiguranje je zaključeno na temelju sljedećih uvjeta i klauzula koji su sastavni dio ovog ugovora o osiguranju: Uvjeti za obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti (UOQAO4), Opći uvjeti za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja (nezgode) (001_0116), Opći uvjeti osiguranja zaštite bonusa (OUOZB_2016_01), Klauzula o obaviještenosti ugovaratelja osiguranja.

NAČIN PLAĆANJA

Način plaćanja premije: jednokratno

Premija osiguranja u iznosu od 1.176,87 kn plaćena je u cijelosti na dan 22.12.2017.

Temeljem Zakona o porezu na dodanu vrijednost, PDV se ne obračunava.

Potpisom ove police ugovaratelj osiguranja potvrđuje da je prije sklapanja ugovora o osiguranju primio sve informacije i pripadajuće uvjete osiguranja koje je ugovorio, važeće u trenutku sklapanja ugovora o osiguranju, kako je na ovoj polici prethodno navedeno, te izjavljuje da je upoznat sa sadržajem svih navedenih uvjeta osiguranja i informacija te ih prihvata u cijelosti.

Ugovaratelj osiguranja svojim potpisom ove police jamči točnost i istinitost svih podataka te je suglasan da će snositi sve posljedice davanja osiguratelju netočnih i neistinitih podataka.

Potpisom ove police ugovaratelj osiguranja daje privolu ERGO osiguranju d.d. da se njegovi osobni podaci mogu prikupljati i koristiti u svrhe sklapanja i ispunjenja ugovora o osiguranju te daje izričitu suglasnost ERGO osiguranju d.d. da u navedene svrhe poduzima sve radnje vezane uz obradu svih prikupljenih osobnih podataka (uključivo i davanje na korištenje drugim članicama ERGO Grupe, odnosno drugim osobama u trajnijem poslovnom odnosu s ERGO osiguranjem d.d.) i to za vrijeme trajanja ugovora o osiguranju i njegovih pravnih učinaka.

Ugovaratelj osiguranja daje suglasnost osiguratelju da može prikupljati, obrađivati i koristiti njegove osobne podatke u svrhu istraživanja o zadovoljstvu pružene usluge i u svrhe marketinga proizvoda članica ERGO Grupe (uključivo i davanje na korištenje njegovih osobnih podataka drugim članicama ERGO grupe) sve dok se tome ne usprotivi na što ugovaratelj osiguranja ima pravo i s kojim pravom je upoznat.

ERGO osiguranje d.d. se obvezuje sve osobne podatke ugovaratelja obrađivati i čuvati u skladu s pozitivnim zakonskim i ostalim propisima o zaštiti osobnih podataka te uz odgovarajuće mjere zaštite. Ugovaratelj osiguranja svojim potpisom ove police potvrđuje da je upoznat sa slučajevima prestanka obveze čuvanja osobnih i drugih povjerljivih podataka u skladu sa Zakonom o osiguranju kako je navedeno u Klauzuli o obaviještenosti ugovaratelja osiguranja.

Mjesto i datum izdavanja police: Split, 22.12.2017.

ERGO osiguranje d.d., OIB: 90874864984

ERGO

ERGO osiguranje d.d., Radnička cesta 80, HR - 10 000 Zagreb, tel.: +386 1 4385 1 6397 688, ergo@ergo-osiguranje.hr, www.ergo-osiguranje.hr
ZOB: HR 4864984, IBAN: HR4825030071100054327, Sberbank d.d., Poslovni ured u Zagrebu, MBS: 080682187, temeljni kapital: 28.875.000,00 kuna uplaćen u cijelosti, 57.750 dionica nominalne vrijednosti 500 kuna, predsjednik Nadzornog odbora: Hrvoje Čulić, predsjednik Uprave: Dražen Londer, Uprava Društva: predsjednik Uprave Žarko Fotović i član Uprave Igor Peševski

Slika 4. Primjer police

Izvor: autor

ERGO OSIGURANJE d.d.
Radnička cesta 80
10000 Zagreb
OIB: 90874864964

ERGO

R1

G. HRVOJE ČULIĆ
SUČIDAR 5
21000 SPLIT
OIB: 89496300777

Mjesto izdavanja: Split
Datum izdavanja: 22.12.2017

Broj računa: 41000799178522122017

UGOVARATELJ: G. HRVOJE ČULIĆ, SUČIDAR 5, 21000 SPLIT, OIB: 89496300777

Br.	Polica	Iznos HRK	Porez %	Porez HRK	Ukupno HRK
	Polica osiguranja motornih vozila broj 410007991785 Motorno vozilo: MITSUBISHI COLT, XMCMNZ33A9F025956				
1	Godišnja premija osiguranja od automobilske odgovornosti	847,97	15%	127,20	975,17
3	Godišnja premija za dodatna osiguranja	201,70	0%	0,00	201,70
Ukupna godišnja premija					1.176,87

Porez na dodanu vrijednost nije obračunat temeljem članka 40. Zakona o porezu na dodanu vrijednost.

Ugovoreno dospijeće i način plaćanja:

Br.	Opis	Način plaćanja	Dospijeće	Iznos
1	Obrok 1	GOTOVINA	ODMAH	1.176,87
Ukupna godišnja premija				1.176,87

Molimo da navedene iznose platite na žiro račun ERGO osiguranja d.d. broj HR2825030071500003729 s pozivom na broj: 410007991785.

Ukoliko ste dugovanje podmirili do dana primitka ovog računa, molimo Vas da račun ne plaćate, već ga koristite kao dokument za knjiženje.

Za sva pitanja na raspolaganju smo Vam na broju telefona 01 6397-840 i e-mail adresi: ergo@ergo-osiguranje.hr.

Potvrda o preuzimanju gotovine u iznosu 1.176,87 kuna.

Datum i ime agenta: 22.12.2017, Zvonimir Karin

Potpis agenta:

ERGO

ERGO osiguranje d.d.
Radnička cesta 80
10 000 Zagreb

Slika 5. Obračun premije osiguranja

Izvor: autor

Sukladno prethodnim slikama, može se uočiti da je premija obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti iznosila 975,17 HRK, odnosno osnovica je iznosila 847,97 HRK (uz bonuse) na koju je plaćen porez u iznosu od 127,20 HRK. Godišnja premija za dodatna

osiguranja nije oporeziva, odnosno stopa poreza iznosi 0%, stoga je ukupna godišnja premija iznosila 1.176,87 HRK.

REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
Upravni odjel za financije

KLASA: UP/I-410-23/17-111/05941
URBROJ: 2181/1-09-17-01
Split, 22.12.2017.

Upravni odjel za financije, u postupku utvrđivanja poreza na cestovna motorna vozila, na temelju članka 95. stavak 1. Općeg poreznog zakona („Narodne novine“, broj 115/16.) i članka 46. stavak 1. Zakona o lokalnim porezima („Narodne novine“, broj 115/16. i 101/17.) donosi

POREZNO RJEŠENJE

- I. Porezni obveznik HRVOJE ČULIĆ, SPLIT, SUČIDAR 5, OIB: 89496300777, dužan je platiti porez na cestovna motorna vozila za 2017. godinu u iznosu od 250,00 kn, za vozilo: reg. oznake ST1540E, vrsta vozila: M1 (Osobni), MITSUBISHI COLT 1.3, br. šasije: XMCMNZ33A9F025956, snage: 70 kW, godina proizvodnje: 2009.
- II. Porez na cestovna motorna vozila obveznik je dužan platiti pri registraciji / ovjeri produženja važenja prometne dozvole cestovnog motornog vozila.
- III. Registracija / ovjera produženja važenja prometne dozvole cestovnog motornog vozila ne može se obaviti bez izvršene uplate poreza iz točke I. ovoga rješenja.
- IV. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Obrazloženje

Prema odredbi članka 11. stavka 1. Zakona o lokalnim porezima, porez na cestovna motorna vozila plaćaju jednom godišnje pravne i fizičke osobe koje su na dan registracije odnosno ovjere produženja važenja prometne dozvole vlasnici osobnih automobila, motocikala i četverocikala.

Porez na cestovna motorna vozila plaća se prema snazi motora iskazanoj u kW i godinama starosti vozila, sukladno članku 11. stavku 3. Zakona o lokalnim porezima.

Obzirom na snagu i starost vozila, porez iznosi 250,00 kn.

Prema odredbama članka 46. stavak 5. Zakona o lokalnim porezima, registracija vozila/ovjera produženja važenja prometne dozvole cestovnog motornog vozila ne može se obaviti bez izvršene uplate poreza na cestovna motorna vozila.

Žalba ne odgađa izvršenje rješenja, sukladno članku 46. stavku 2. Zakona o lokalnim porezima.

S obzirom na navedeno, riješeno je kao u izreci.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu financija, Zagreb, Katančićeva 5, u roku od 30 dana od dana primitka rješenja.

Žalba se predaje neposredno ili poštom preporučeno putem ovog upravnog tijela, a plaća se 50,00 kuna upravne pristojbe po tbr. 3. st. 2. Tarife uz Uredbu o tarifi upravnih pristojbi („Narodne novine“, broj 8/17 i 37/17).

Dostaviti:
- Obvezniku
- Pismohrana, ovdje

Slika 6. Porezno rješenje

Izvor: autor

6.3. Komparativni prikaz stopa poreza na premije osiguranja od automobilske odgovornosti u odabranim zemljama Europske unije

Porezi na ugovore o osiguranju i premije česti su u Europi. Primjena poreza na ugovore o osiguranju i premije razlikuje se od zemlje do zemlje, no svaki zakonski i podzakonski akt usklađen je sa direktivama i smjernicama Europske unije. Ovisno o zemlji, ugovori o osiguranju i premije mogu biti predmet porezne politike, što uključuje poreze na premiju osiguranja, pristojbe za poštanske marke ili parafiskalne poreze i pristojbe (Insurance Europe, 2015). Tablica 4 prikazuje komparativni prikaz stopa poreza na premije osiguranja od automobilske odgovornosti u odabranim zemljama Europske unije.

Tablica 4. Komparativni prikaz stopa poreza na premije osiguranja od automobilske odgovornosti u odabranim zemljama Europske unije

DRŽAVA ČLANICA EUROPSKE UNIJE	STOPA POREZA
Austrija	11% + porez na osiguranje vozila (1)
Belgija	9,25% za automobile i motore 1,4% za taksije, autobuse i sl. te za vozila minimalne mase od 3,5 tona Izuzeta vozila s prikolicama i ona iznad mase od 12 tona
Hrvatska	15%
Češka	-----
Finska	24%
Italija	12,5%
Poljska	Izuzet
Rumunjska	-----
Španjolska	6% obvezno 6% dobrovoljno 6% materijalna šteta

(1) Motorna vozila registrirana u Austriji čija bruto težina vozila ne prelazi 3,5 tona podliježu oporezivanju (osim nekih vrsta traktora). Ovaj porez se plaća u okviru osiguranja od automobilske odgovornosti. Mjesečni iznos poreza (u slučaju godišnje plaćenog iznosa) iznosi za motocikle 0,025 eura po kubičnom centimetru, za ostala vozila računa se tako da se od snage motora u kilovatima oduzme 24 kW i da se ta razlika pomnoži s minimalno 6,20 eura, a maksimalno 72 eura za motorna vozila osim putničkih vozila. Kada se premija isplaćuje polugodišnje, tromjesečno ili mjesečno, porez vezan za motor povećava se za 6%, 8% ili 10%. Porez na motorna vozila povećava se za 20% za vozila koja su prvi put registrirana u Austriji prije 1. siječnja 1987 i koji ne zadovoljavaju određene granice emisije.

Izvor: obrada autora prema Insurance Europe (2015). *Indirect Taxation on Insurance Contracts in Europe*. Bruxelles: Insurance Europe, str. 8, 12, 22, 26, 31, 55, 69, 78,87.

Sukladno podacima prikazanim u Tablici 4 može se zaključiti da Hrvatska, Finska i Italija imaju jedinstvenu stopu poreza na premije osiguranja od automobilske odgovornosti, dok je u slučaju Poljske takav vid oporezivanja izuzet, a Češke i Rumunjske također, kod kojih postoji samo

parafiskalni porez. Najkompleksniji proces oporezivanja pronađen je na primjeru Austrije, gdje se stope poreza mijenjaju ovisno o težini, jačini, vremenu prve registracije i sl.

Navedena je analiza poslužila za usporedbu stanja u različito razvijenim državama članicama Europske unije. Direktive i smjernice Europske unije po pitanju osiguranja od automobilske odgovornosti implementirane su u nacionalne porezne sustave, s tim da svaka država članica sukladno vlastitoj politici određuje porezne stope i načine oporezivanja.

7. ZAKLJUČAK

Suvremeni porezni sustav Republike Hrvatske usklađen je sa smjericama Europske unije i pravno je utemeljen na: Ustavu Republike Hrvatske, Općem poreznom zakonu i ostalim aktima koji reguliraju porezni sustav.

Porezni sustav Republike Hrvatske danas je organiziran u nekoliko glavnih kategorija, a to su: državni porezi, županijski porezi, gradski, odnosno općinski porezi, zajednički porezi, porezi na dobitke od igara na sreću i naknade na priređivanje igara na sreću, naknada za priređivanje nagradnih igara.

Posebni porezi i trošarine pripadaju državnim porezima i uključuju, između ostalog, i porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila. Na potrošnju određenih proizvoda u praksi se koristi pojam trošarina, akciza ili posebni porez, stoga se posebnim porezima, odnosno trošarinama ili akcizama oporezuje promet određenih proizvoda. Trošarine se uvode onda kada je nužno uvesti progresivnost u porezni sustav, kada je teško primijeniti složenije oblike oporezivanja, kada se želi smanjiti potrošnja određenih proizvoda ili ublažiti zagađenje.

Specifičnost automobilske osiguranja očituje se u osiguranju osiguranika od odgovornosti, pri čemu se osiguratelj obvezuje da će umjesto osiguranika snositi posljedice dužnosti naknade štete koja proizlazi iz obveznog pravnog odnosa. Oporezivanje premije osiguranja od automobilske odgovornosti postupak je koji podrazumijeva plaćanje poreza na premije definirane ugovorom sklopljenim s društvom za osiguranje o obveznom osiguranju cestovnih motornih vozila. U tom su slučaju porezni obveznici društva koja sklapaju ugovore i naplaćuju premije.

Komparativna analiza ukazala je da Hrvatska, Finska i Italija imaju jedinstvenu stopu poreza na premije osiguranja od automobilske odgovornosti, dok je u slučaju Poljske takav vid oporezivanja izuzet. U Češkoj i Rumunjskoj postoji samo parafiskalni porez. Najkompleksniji proces oporezivanja uočava se na primjeru Austrije, gdje se stope poreza mijenjaju ovisno o težini, jačini vozila, vremenu prve registracije i sl.

Navedena je analiza poslužila za usporedbu stanja u različito razvijenim državama članicama Europske unije. Direktive i smjernice Europske unije u tom su kontekstu implementirane u nacionalne porezne sustave, s tim da svaka država članica sukladno vlastitoj politici određuje porezne stope i načine oporezivanja.

Sukladno teorijskim odrednicama rada i samom praktičnom dijelu može se zaključiti da je trošarinsko oporezivanje opravdano u uvjetima oporezivanja luksuznih proizvoda. Međutim, problem je definirati točnu granicu luksuznog i neluksuznog. Štoviše, kava, alkohol, duhan, pa čak i vozila smatraju se luksuzom, a upravo je na te proizvode uveden trošarinski sustav oporezivanja na razini Europske unije. Međutim, prakse država članica razlikuju se po pitanju određivanja stope, što je usklađeno po nacionalnom zakonodavstvu. To znači da ne postoji jedinstvena stopa na razini Europske unije. Prema tome, i premija osiguranja od automobilske odgovornosti razlikuje se od članice do članice. Na primjeru Austrije može se uočiti da ima prilično složen sustav premije osiguranja od automobilske odgovornosti, dok je u Poljskoj izuzeta. Za usporebu, u Hrvatskoj iznosi 15%. To ukazuje na usklađenost s direktivama Europske unije, ali i na posebnosti nacionalnih poreznih sustava i zakonodavstva.

Literatura

1. Atlija, I. (2016). Pravna priroda i dospelost obveze osiguratelja na isplatu naknade za štetu u obveznom osiguranju od automobilske odgovornosti. *Zagrebačka pravna revija*, 5(1), str. 37-59.
2. Bogovac, J. (2014). *Porezni sustav RH (kratki pregled)*. Zagreb: Pravni fakultet.
3. Business Dictionary. (n.d.). *Tax*. [Mrežno]. Raspoloživo na: <http://www.businessdictionary.com/definition/tax.html> [22.7.2018.]
4. *Direktiva 2009/103/EZ Europskog parlamenta i vijeća od 16. rujna 2009. u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti* (2009). [Mrežno]. Raspoloživo na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0103&from=HR> [25.7.2018.]
5. English Oxford Living Dictionaries. (n.d.). *Tax*. [Mrežno]. Raspoloživo na: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/tax> [22.7.2018.]
6. Gadžo, S. (2015). Prilog istraživanju sadržaja načela pravednosti kao kriterija evaluacije normi međunarodnog poreznog prava. *Pravni vjesnik*, 31(2), str. 131-155.
7. Hrvatska enciklopedija. (n.d.). *Porezi*. [Mrežno]. Raspoloživo na: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49530> [21.7.2018.]
8. Insurance Europe. (2015). *Indirect taxation on insurance contracts in Europe*. Bruxelles: Insurance Europe.
9. Janičev, Z., & Supić, J. (2016). *Hrvatski porezni sustav*. Zagreb: Denona d.o.o.
10. Jelčić, B., Lončarić-Horvat, O., Šimović, J., Arbutina, H., & Mijatović, N. (2004). *Hrvatski fiskalni sustav*. Zagreb: Narodne novine d.d.
11. Kabinga, M. (2016). *Principles of Taxation*. [Mrežno]. Raspoloživo na: <https://pdfs.semanticscholar.org/d350/83fc0fbee8244e4f095a8d6fc446507d52eb.pdf> [24.7.2018.]
12. Kesner-Škreb, M. (1999). Trošarine. *Financijska praksa*, 23(6), str. 765-767.
13. Kesner-Škreb, M., & Kuliš, D. (2010). *Porezni vodič za građane*. Zagreb: Bauer grupa.
14. Marković, B., & Karačić, D. (2013). *Porezi, terminologija i oporezivanje (nastavni materijali)*. Osijek: Ekonomski fakultet.
15. Marković, B., & Karačić, D. (2017). *Porezni sustav RH (nastavni materijali)*. Osijek: Ekonomski fakultet.
16. McClure, C. E., Cox, M. S., & Neumark, F. (2016). *Taxation*. [Mrežno]. Raspoloživo na:

<https://www.britannica.com/topic/taxation> [23.7.2018.]

17. Ministarstvo financija: porezna uprava. (n.d.). *Porezni sustav Republike Hrvatske*. [Mrežno]. Raspoloživo na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/naslovna_tablica_psrh.aspx [21.7.2018.]
18. Narodne novine (2002). *Zakon o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 150.
19. Narodne novine (2013). *Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 72.
20. Narodne novine (2013). *Pravilnik o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 72.
21. Narodne novine (2013). *Zakon o obveznim osiguranjima u prometu*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 152.
22. Narodne novine (2016). *Opći porezni zakon*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 115.
23. Narodne novine (2016). *Zakon o trošarinama*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 115.
24. Narodne novine (2017). *Pravilnik o trošarinama*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 1.
25. Narodne novine (2017). *Pravilnik o vođenju evidencije o plaćenom porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i na premije kasko osiguranja cestovnih vozila*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 1.
26. Narodne novine (2017). *Zakon o posebnom porezu na motorna vozila*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 127.
27. Narodne novine (2017). *Pravilnik o posebnom porezu na motorna vozila*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 2.
28. Nikolić, N. (1999). *Počela javnog financiranja*. Split: Ekonomski fakultet.
29. Santini, G. (2014). *Porezna načela Abrahama ekonomske misli - Adama Smitha*. [Mrežno]. Raspoloživo na: <http://www.rifin.com/harac/1885-porezna-naela-abrahama-ekonomske-misli-adama-smitha> [24.7.2018.]
30. Vlaić, D. (2017). Najznačajnije izmjene hrvatskog poreznog sustava. *Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku*(1-2), str. 141-156.

SAŽETAK

Porezni sustav Republike Hrvatske čine državni, županijski, gradski (općinski porezi, zajednički porezi te porezi na dobitke od igara na sreću i naknade na priređivanje igara na sreću i naknada za priređivanje nagradnih igara. Posebni porezi i trošarine nalaze se u kategoriji državnih poreza, a unutar njih mogu se izdvojiti porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila. Problem istraživanja bio je oporezivanje premije osiguranja od automobilske odgovornosti. Cilj završnog rada bio je istražiti trošarinsko oporezivanje premije osiguranja od automobilske odgovornosti te utvrditi u kojoj je mjeri ono usklađeno sa standardima Europske unije. Analiza zakonskih i podzakonskih akata, kao i komparativna analiza na uzorku od nekoliko članica Europske unije, pokazala je usklađenost s direktivama i standardima Europske unije, uz vlastitu nacionalnu politiku oporezivanja premija na osiguranje od automobilske odgovornosti.

Ključne riječi: porezni sustav, posebni porezi i trošarine, automobilska odgovornost

SUMMARY

The tax system of the Republic of Croatia consists of state, regional, city/municipal taxes, common taxes and tax on games of chance and gambling fees and prizes for prize games. Special taxes and excise are in the category of state taxes within they can be subject to a tax on motor vehicle liability insurance premiums and motor vehicle insurance premiums. The problem of the research was taxation of the automotive liability insurance premium. The aim of the final work was to investigate excise tax on motor vehicle liability insurance premiums and to determine to what extent it is in line with European Union standards. The analysis of legal and subordinate legislation, as well as a comparative analysis of several EU state members, has shown compliance with EU directives and standards, in addition to its own national auto insurance liability premium policy.

Key words: fiscal system, special taxes and excise, automotive liability

Prilozi

Naziv poreznog obveznika: _____
 Adresa: _____
 OIB: _____
 Žiro-račun: _____

Područni ured: _____
 Ispostava: _____
 Datum primitka: _____

EVIDENCIJA UGOVORA O OBVEZNOJ OSIGURANJU CESTOVNIH MOTORNIH VOZILA, IZNOSU PREMIJA OSIGURANJA OD AUTOMOBILSKE ODGOVORNOSTI I POREZNOJ OBVEZI PREMA DATUMU DOSPIJEĆA OD _____ DO _____ 20____ GODINE

Obrazac E-PAO

Datum sklapanja ugovora	Broj ukupno sklopljenih ugovora	Ukupan iznos premija osiguranja od automobilske odgovornosti	Iznos premija osiguranja od automobilske odgovornosti oslobođenih prema čl. 7. Zakona	Iznos premija osiguranja od automobilske odgovornosti - porezna osnovica	Stopa poreza	Obračunani iznos poreza (5x6)	Datum dospijeća plaćanja porezne obveze
1	2	3	4	5	6	7	8
UKUPNO							

Obrazac se dostavlja mjesečno uz obrazac IZ-PAOKO

Datum: _____

(potpis odgovorne osobe poreznog obveznika)

Naziv poreznog obveznika: _____
Adresa: _____
OIB: _____
Žiro-račun: _____

Područni ured: _____
Ispostava: _____
Datum primitka: _____

**IZVJEŠĆE O OBRAČUNANOM I PLAĆENOM POREZU NA PREMIJE OSIGURANJA OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI I NA PREMIJE KASKO OSIGURANJA CESTOVNIH VOZILA**

Obrazac IZ-PAOKO

Red.br.	Naziv	Osiguranje od automobilske odgovornosti	Kasko osiguranje cestovnih vozila
		Iznos/stopa	Iznos/stopa
1	2	3	4
1	Ukupan iznos premije osiguranja		
2	Iznos premija osiguranja oslobođenih od plaćanja poreza prema čl. 7. Zakona		
3	Iznos premije osiguranja		
4	Stopa poreza		
5	Obračunani iznos poreza (3x4)		
6	Dospjela obveza koju treba uplatiti u izvještajnom mjesecu		
7	Uplaćeno		
8	Uplaćeno - obveza iz prethodnog razdoblja		
9	Ukupno uplaćeno (7+8)		
10	Obveza poreza koja dopijeva u sljedećem razdoblju		

Obrazac se koristi za mjesečno i godišnje izvješćivanje

Datum: _____

_____
(potpis odgovorne osobe poreznog obveznika)

Popis slika

Slika 1. Načela oporezivanja Adama Smitha	13
Slika 2. Klasifikacija poreznog sustava Hrvatske s obzirom na temeljne izravne i neizravne poreze	16
Slika 3. Porezni sustav Hrvatske s obzirom na razine vlasti uz komponentu igara na sreću ...	17
Slika 4. Primjer police	33
Slika 5. Obračun premije osiguranja	34
Slika 6. Porezno rješenje	35

Popis tablica

Tablica 1. Ukupni porezi i doprinosi na svim razinama vlasti u 2008. godini.....	18
Tablica 2. Komparativni prikaz minimalnih iznosa pokriveni obveznim osiguranjem u RH i na razini EU-a	29
Tablica 3. Stopa poreza na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i kasko osiguranja cestovnih vozila	30
Tablica 4. Komparativni prikaz stopa poreza na premije osiguranja od automobilske odgovornosti u odabranim zemljama Europske unije	36